

Fideicommissa respondent intelligi, quando ipsi heredes sunt granaria facere aliquid opus, & in eo certam quantitatem expendere. Tandem, quando obligatio est suapte natura diuidua, autem effectu, eu liberatio, ut dandi calcis, vel serui in genere, vel diuisione huius vel illius, quilibet heres tenetur pro parte, at non manet liber, sed suspenditur peritio, & actio, donec conuenienter alii coheredes, & si soluant, manet liber, secus non. Habetur expresse tal. 2. Et citatis Bartolo, Alberico & Paolo, docet Ant. Gomez. c. 10. n. 8. & 12. Quare credo in fato conscientia tenerit tunc quemlibet heredem in solidum idem quod de legato rei aliena scienter facta. Quia scit, ne actus vanus sit, tunc optimo ius presumit intentionem legantis scienter rem alienam esse legandi in quantum posset, ita ut virandum delicti transgressionis voluntarie voti presumptionem, merito presumi debet mentem testatoris eandem scilicet, que sit in rei aliena legato. Cum in quantum fieri posset, presumptio delicti vitanda sit, & tanto cum rigore eam iusta vitent, ut gratia illius vita de inducat presumptionem iuris, & de fure, animi in eundi matrimonium copula subiecta post sponsalium. Is qui fidem, de fonsalibus. In dubio autem conscientia, seu memoria, aut ignorancie, seu obliuionis voti, dicendum est presumptio obliuionem. Sicut de rei aliena legato proxime peruenient. Si vero ignorantie in esse alienam, confert legatum iritum, nisi legarius in persona testatoris coniuncta, ut si vix, aut propinquus. Tunc enim presumit intentione, & testator scientiam alienam esse, eam adhuc legaliter, vel tantumdem ex aliis suis bonis. Ad legatarium autem spes est probare testatorem sciuisse rem alienam. Hac expresse habentur, I. Cum rem alienam, C. de legat. §. Non solum, Institut. de legat. & regia 10. 1. 9. partit. 6. Et docent Greg. Lopez. tota tal. 10. Conarr. c. Filii noster. n. 1. & 4. de testament. Ant. Gomez. I. torno varior. c. 12. n. 13. & latilinum Menochius de presump. lib. 4. tanta presump. 1. 6. Molina torno 1 de iustitia etate 196. Qui optimè dicit cum haec innotantur presumptioni, contrarium vix habete in vitroque foro, si circumstantia contrarium sine dubio presumuntur suadentes concurrent. At in dubio standum est in vitroque foro hac iuris presumptione. Nominaverunt coniunctae personae intelligit Ant. Gomez cum alijs, quos ibi recte coniunctos vlique ad decimum gradum. Sed melius Glossa fin. dict. I. Cum alienam, & Molina d. diff. 196. prudentis arbitrio relinquendum (peccatis alii circumstantias concurrentibus, vt coniuncta, quando si testator nosferet rei alienam, relinquens tantumdem legatarium, vel cogerer heredem emere, aut estimationem solueret. Porro legatarium esse valde amicum testatoris, aut legatum esse ad causas pias, conjectura sunt, ut credatur, vt resto testator ignoraret rem esse suam, tantumdem de aliis suis bonis neglegat. Et ita tradunt multi, quos referunt & sequuntur Ant. Gomez, Molina, Menochius 19. & 30. proximè allegati. Quamvis alii id priuilegium cause pie denegent. Prudentis arbitrio circumstantia occurserint iudicandum relinquunt, ut testator scienerit, aut potius ignoraret rem esse alienam. Vt optime docent Conarr. eo t. Filii, n. 1. fine. Menochies cap. presump. 1. 16. n. 35. Quando autem perennis omnibus circumstantiis res eaque dubia manet, presumuntur ignorantia, & prouide non valebit legatum. Cum textus §. Non solum, d. 1. r. 10. non probandis conscientia in legatarium recitari. Hoc ergo supposito difficultas est, an idem sic dicendum, quando testator legarem determinatam, quam Deo promiserat. Et quidem, quando ignorantia, aut voti immemor legat, idem prout dicendum existimat, quod de legato. Quia etiis illa non sit aliena, est tamen Deo debitam nec presumuntur fore, ut ille sciens legaret contravotum. Quando vero ratione coniunctio, aut specialis amicitia, aut pietatis causa, conjectura someteretur fore, ut testator conscius legaret tantumdem de suis bonis, valebit legatum, & tenetur heres ad eam emendam a persona in cuius fauorem votum fuit, etiis emere nequeat, teneatur ad estimationem legatarium. Si vero scienter res illalegata sit, videtur res dubia, an idem di-

CAPUT XVI.

Ad quid obliget religionis votum?

SUMMARIUM.

Quae questiones disputandas sunt, n. 1.
An hoc sit votum religionis, & qualiter obligat: Vnde religionem, si Deus alius non disponuerit n. 2.
An in dubio, an conditio illa sufficiat, obligat n. 3.
An id votum sit vere conditio n. 4.
Quid ei vos ingredientis religionem, servanda castitatem, non iudicandi, est similius, subiectio conditionis, s. presump. 5.
Quid de hoc voto, longiora haec religionem, si quam ingredientis presumit n. 6.
Quid de hoc. Nullus erit nisi obsecnlo, quo minus religionem ingredier, vel aliquid aliud faciunt n. 7.
Quid de hoc, Promitto fore, ut vobis religionem ingredi, vel aliquid aliud faciunt, vel fore, ut nolum extra religionem vivere, vel ut aliud aliud amittantur n. 8.
Quid de hoc, Promitto me moritum in religionem, & quando hoc vobis obsecnlo, vel si quia voleat je ante mortem ingressum religionem n. 9.
Quid de voto vota eremuntur n. 10.

Quartus questiones disputandas sunt. Prima est, quando censeatur votum religionis. Secunda, an illi fastigiantur quandocumque religionem? Tertia, ad quam diligenter obligant votum, & quando non admissus liberetur voti in delicti obligatione? Quarta, ad quam perseverant in religione obligatur, & quando post ingressum exiens, aut expulsus, maneat liber a voto ingressus? Quinta, an post debitam diligentiam non admissus ita voto liberetur, ut ad nullum tencatur, sed possit ad nuptias transire? Sexta, an contra votum religionis in iunctis matrimonio, teneatur ad aliquid?

Quartus. I. Quando censeatur religionis votum? De aliquibus votis controverxi potest, an se vera sint vota religionis, & qualiter ad illius ingressum obligent. Primum est, Promitto religionem, nisi Deus alius de me disposerit. Eridit est de quocumque alio voto sub simili conditione emulso. De quo votum agunt Corduba sum. q. 39. & Manuel 1. 10. sum. q. 31. n. 9. Et dicunt, quando de speciali votis intentionis non constat, duplicitem esse sensum ex v. verborum. Prior est, Voto religionem, nisi Deus ratione morbi, aut alicuius alterius obstaculi ingressum impedit. Erat hoc sensu dicunt obligare votum ad religionem, non existente eo impedimentoo. Posterior est, nisi Deus alius, quod spirituali votent salutis expeditus sit, disposerit. Et tunc dicunt teneri votentem prudentes probosque viros confundere, qui indicent attenta inclinatione, aliisque peculiariis circumstantijs, expediat ne magis ei religione ingressus, eti presumpcione magis expedit, teneri voto. Quod si oppositum indicent, dicunt ei liberum esse a voto. In dubio vero vtrum illorum magis expedit, dicunt melius esse communicationem, aut dispensationem impetrare. Hac illi. Quibus addo cessare huius voti obligationem ex quaenam harum causarum deficiunt, nempe, aut quia adest id impedimentum; aut quia iudicatur alius magis expedit saluti votuent. Quia cum vtrique sensum ea verba admittant, nec sit posterior ratio de uno, quam de alio, dum iuxta vtrumque conditionalem sensum non stat voti obligatio, presumendum est potius in favore libertatis votentis, vtrque que possidet. Hoc autem impedimentum non intelligo tale, quale etiam ea conditione non apposita deobligari potius a voto. Tunc enim fructu ea conditio apponetur. Nec etiam intelligo impedimentum quodvis temporale, id enim non solet religionis ingressum impedi. Sed medio modo accepimus, nempe, quando impedimentum est talis, ut communitas omnibus circumstantijs in ordine ad bonum commune. Nam eti conterat sit melius huius speciali voti, id voto adhuc obligari. (Vt probauit c. 8. n. 10.) At in hoc voto sufficit impedimentum, quod seculfa ea conditione non omnino excusat. (Vt diximus n. 2.) Et ut peculiariis votentis salutis sit expedientius non ingredi.

Secundum votum est. Promitto me ingressurum religionem, fore castum, daturum elemosynam, &c. si possum. Quod votum est conditionale illarum rerum. Et quidem quando votentis voluntas explicare intentionem,

tionem, sensus illius conditionis ex vi verborum est deducendus ex conjecturis. Ut si diues promittat elemosynam sub ea conditione, cum re vera post aliis facile dare, sensus est: Si possum vincere meum affectum erga diuitias, ita ut sine magna mei affectus difficultate possum. (Ut optime ait Suarez. 4. tomo in 3. p. q. 8. art. 1. disp. 3. sec. 3. n. 3.) Similiter in causis illecebis valde vexato, vel valde affecto ad matrimonium, iudicium, vel aliquod virtutum, intelligitur ea conditione: Si mediocri diligentia diligenter, & absque magno difficultate potero prauam illam animi profensioni superare. Quare tunc contrauenienter illi voto quando facile videntur succubent tentationes non autem illius causa confunduntur, quando mediecum adhibuerit diligentiam ad tentationem superandam, & tandem prefragilitate virtus fuerit. Et tandem in omnibus alijs evenibus, vbi non confitit de speciali videntis intentione, que ante omnia est semper spectanda, conditio illa. Sipollum, non intelligitur de potentia physica, nec ab solida morali. Quippe hanc omnes se habere norunt, nec fructu approbent illam conditionem presumantur; sed ad includendum solam potentiam commode, & sine magna difficultate implendi.

6.

Tertium vorum est.

Promitto me ingressum han-

reli-

gionem,

si quam intraero.

De quo late diximus c. 8. a. 44.

7.

Quartum vorum est.

Voueo nullam personam fore multi-

obstaculo,

quominus religionem ingrediatur, vel aliquid

aliud faciat.

Vulg. que nuda ha- deft parte para que no-

tre en religion,

opara que no ha efta.

Quod quando non

confitit de speciali videntis intentione, minime est vorum

religionis, ut illius refacienda.

Quia sensus est, non id

omittat precibus aliecius daetus.

Quare spontanea vo-

luntate possit illi omittere.

Nec etiam res eius voti,

si importunè rogatus omittat, non ob illas presed, sed quia

alias mutavit voluntatem, vel ob alias rationem.

Quam- autem ex mera voluntate possit id omittere, validum

est vorum.

Nam obsequio Deinou parum deferatur, non

posse a concepro bono proposito desistere ob impor-

nas cuiusvis preces;

proprietor quae exequendum redi-

tur, qui cam difficultatem non raro executioni boni

operis obstante superatur.

At si esset huiusmodi vorum,

Voueo noli forte impedimento, confitetur vorum religionis,

vel illius bei boni exequenda.

Quia tunc ex vi verborum

sensus est, nullam rem fortissimum ad terribandum

me ab eo religionis ingressu, vel alio bono promisso.

Et cum omne obstatuum excludatur, estabilis omnis illius

reverorum.

Ex conjecturis quoque possit colligi vter hor-

rum fuerit sensus. Si enim quis solicitatus ab aliquo, ne id

faciat, sicut iurat, voleat, et apertum indicium, ea

verba in priori fessu prolatas esse. Si vero, quia se fragili-

sensit, & proponuntur varie sibi difficultates, id voleat,

ne illis vincatur, signum est posterioris sensus. At quando

hinc inde sunt coniecturae tem accepit rendentes, iu-

dicandum est iuxta verborum rigorem modo dicto.

Quod sic, nec verborum, nec intentionis meminerit, nec

ex coniecturis sibi possit vter etiam sensus fuerit, & vtra

corum verborum forma fuerit, et perinde ac dubitate,

a promiserit, quod maius est: nempe, absoluta religio-

nem, id est bonum, potius, quod minus est, nempe, nullam

personam fore obstatuo.

In quo dubio iudicandum

esse in favore videntis, ut id quod minus est, promis-

cevit, diximus c. 13. n. 17.

8.

Quintum vorum est,

votum volendi ingressum religio-

nis, aut aliquid aliud bonum.

Et id non est votum religionis,

nec illius bonum.

Quia aliud est, aliquid facere, & aliud, vel

vel le facere.

Ut tradidit

Glossa

comunitatis recepta. I. In vendendis,

C. de contrah. emp.

At hic non promisit ingredi, aut id face-

re, sed tantu[m] siquando in animo habituum religionem

ingredi, aut id bonum opus facere.

Et cum ea voluntas bona

sit, que obiectum illius voti est, obligabit voto ad habe-

dam aliquando eam bonum oluntatem. Ita docet Nauar.

L. 1. conf. tit. De voto, in 1. editione, voto conf. 10. in 2. edito conf. 6. Azor L. 1. in ist. moral. c. 22. q. 11.

Quare satisficeri voto

habita semel ea firma voluntate; nec obstatuit matrimo-

ni

nio incendo: quia cum eo initio non sit impossibilis reli-

gionis ingressus,

sed possit esse de licentia alterius con-

sensu.

Sensus est: Si possum vincere meum affectum erga di-

uitias, ita ut sine magna mei affectus difficultate possum.

(Ut optime ait Suarez. 4. tomo in 3. p. q. 8. art. 1. disp. 3. sec. 3. n. 3.)

Similiter in causis illecebis valde vexato, vel valde

affecto ad matrimonium, iudicium, vel aliquod virtutum, intel-

ligitur ea conditione: Si mediocri diligentia diligenter, & ab-

que magno difficultate potero prauam illam animi pro-

fessionem superare.

Quare tunc contrauenienter illi voto

quando facile videntur succubent tentationes non autem

illius causa confunduntur, quando mediecum adhibuerit

diligentiam ad tentationem superandam, & tandem pre-

fragilitate virtus fuerit.

Et tandem in omnibus alijs eveni-

bus, vbi non confitit de speciali videntis intentione, que

ante omnia est semper spectanda, conditio illa.

Sipollum,

non intelligitur de potentia physica, nec ab solida morali.

Quippe hanc omnes se habere norunt, nec fructu appro-

bent illam conditionem presumantur; sed ad includen-

dam solam potentiam commode, & sine magna difficultate implendi.

ti valorem, nosc quantam perfectionem status ille utili-
ter afflendum exigat. Et ideo haec pars magis mihi pla-
cat. At facies concedendam esse dispensationem ob
rationes dictas, quando videntur non effici salubriori-
le status.

S V M M A R I V M.

An equites D. Iacobii, Alcantare, & Calatrava sint vere religiosi, sa-
tubatusque voto religione, affirmando horum habitum n. 11.

An facies assumptu[m] habitu[m] equum D. Ioannis, aut clericorum ordinum
militarium, aut canonistarum regulatum n. 12.

Quid affirmando habitum religionis non reformatum n. 13.

An vobis ingressus religiosus non reformatus valens, & licet illam
ingredire n. 14.

An vobis illam non ingrediens valeant n. 15.

An vobis ingressu[m] religione, peccat ingrediens laxior, &
probatis manus liber, et si prima vobis fuerit peruerans n. 16.

An cap. penituliu[m] de regulari, in 6. decideri precare vobis in
ingressu[m] fratitioris, ingrediens laxior, intelligatur de solo eo, qui
in fratitioris peruerans n. 17.

An vobis fratitioris pollo communari in peruerans in laxior, vel
discretu[m] in laxior ingressu[m] peruerans, aut ingressu[m]
fratitioris sique licet ingressu[m] peruerans n. 18.

An licet communari in eas peruerans, nullo peruerans voto
in laxiori episcopatu[m], tuncque tunc propria autoritate redire ad prius
vobis ingressu[m] fratitiorum, et quid si communari sis in vobis
peruerans in laxiori n. 19.

An licet vobis fratitiorum, ingredi laxior, non communandi in
peruerans in ea, nec emiso peruerans voto n. 20.

An hoc ingrediens laxior si in mortali, donec profectus n. 21.

Et isti, quid si vobis si ingrediens Cartusianis, si quae ingrediatur.

An vobis religione fratitiorum, liberetur vobis, professe emiso
equum, O. canno, possit in eam professio[n]em communari vobis
volum n. 22. Et isti, quid de religione non reformata.

An vobis religiosus possit communari in peruerans existimat n. 23.

An vobis monasteriu[m] magis reformatum ingredi, possit minus re-
formatum eamdem ordinu[m] & profesio[n]em communari vobis n. 24.

An vobis fratitiorum religione, possit ingredi laxior habentem
privilegium recipiendas vobis n. 25.

An vobis ingredi aliquam religionem, possit propria autoritate
etiam quid arcam ingredi n. 26.

Potius n. 26 invenit alia summaria.

II. Q U E S T I O N E II. An voto religionis satisfiat, quancumque religionem ingrediendi?

Et quidem credo non satisficeri ambo habitu equum D. Iacobii, Calatravae, &
Alcantara, quos vulgo Comendadores vocant. Primo, quia
valde controversum est, an hi veri religiosi sint, et quod non
non absolutorum, sed coniugalē castitatem vobis, nec
absolutam obedientiam, & paupertatem. Et ideo ho-
sufficit Soto li. 7. de init. q. 5. a. 3. ad 3. Sarmiento de reddibus
4. p. 1. n. 13. & 1. p. defensione, monito 55. n. 1. & 5. & monito
56. n. 1. & 4. & monito 57. Alcozer de lido ca. 39. Gutier. lib. 2.
pract. q. 11. n. 2. Laffarte de decima renditione 6. 19. n. 9. Gronda
de gabellia p. 7. n. 4. 6. Aragon 2. 2. q. 88 a. 11. ad 1. item. primi
opinio[n]is. Molina tomo 1. die 1. ist. disp. 1. 4. col. 1. 2. vers. Edi vero ri-
gide, & ro. 3. disp. 6. 1. n. 5. azuelo lib. 3. recopil. 5. 1. 4. num. 3.
& mal. 1. 1. quos hi referunt. Azor lib. 13. in ist. moral. c. 3. q. 2. Manuel 2. tomo summa c. 9. n. 8. Secundo, quia quamvis
verius credat esse veros religiosos, vtpote qui vobis
calitatem, paupertatem, & obedientiam, sub regulā fe-
de Apostolica appobari, & quamvis haec voto non sint
de tam absolutis his rebus, ac in alijs religionibus promi-
tuntur, et ipsa fides Apostolica, cuius est religionum insti-
tuta confirmare, dispensavit, ne ira stricte emerentur.

Et ideo hos esse vere & proprie religiosos, sufficit Nauar.
lib. de redditibus qu. 1. num. 95. & q. 3. n. 29. & 30. & in apologia,
monito 55. & 1. 3. conf. 11. De regulari, in 1. editione, tota confi-
12. in 2. edito conf. 1. o. Fortunio Garcia in quodam confilio pro
militia S. Iacobii p. 2. q. 2. præf. Præterea. Cœsar. 4. decret. 2. p. 1. 3. q. 1.
num. 18. Motu de sacra[m] hominum continentia, li. 4. contraria
7. cap. 39. Auendato et Pratorum, lib. 1. cap. 2. 6. n. 11. Vella-
ga in Speculo principum c. 1. rubrica 7. n. 7. Bonadilla in sua po-
litica, 1. 2. 6. 19. n. 11. Manuel questionum regular. 10. 1. q. 1. 3. 8.
Echanc patrem latissime probant, & in eam magis incli-

nant, et si indecisam relinquant Greg. Lopez l. 1. glossa vlt. 7.
7. part. i. Minchaca de contencioso illustris, 1. 3. c. 10. 5 & nu.
4. 8. & de successorum creatione, l. 3. 9. 30. & n. 30. Et tandem
hanc partem optime & latissime defendit solvens con-
traria, & plurimorum Theologorum magni nominis ex
omnibus religionibus subscriptiones afferens, Mota de
confirmatione ordinu[m] militare, l. 2. toto 1. & 2. Quamvis ergo
eos veros religiosos esse centeam, adhuc dicendum est
non satisficeri predicto voto ingrediendo hanc religio-
nem. Quia communiter religionem promittentes inten-
dunt statim viuentum in communī, & alienum atum-
tu, sicut a curis secularibus.

Quia ratione non approbo, quod docent Aragon n. preced. 12.

alegit, & Azor l. 13. institut. moral. 1. 4. q. 4. & Manuel Rodríguez
in 2. 10. summa c. 9. n. 8. n. p[ro]p[ter]e, satisficeri voto religio-

nis, assumptu[m] habitu equum D. Ioannis. Ducuntur, quod hi
abique controuerteri veri religiosi sint, vtpote qui soleme

calitatis vobis sufficiens ad dirimentum matrimonium
ratum emituntur. (Vt defendimus lib. 2. de matrim. disp.
18. n. 8.) Sed dicendum est non satisficeri, propter ratione

n. preced. adductam. Et ita tuent Corduba summa q. 14. 8.

Quib[us] addit satisficeri ingrediendo religionem clerico-
rum ordinum militarium in communī viuentium. Quia
vera vitam regularem in cōbūs in star aliorum reli-
giolorum ducent. Atque idem dicendum est de ingressu
in religionem canonicorum regulatum. Quia codem
modo in communī viuent, sicutque veri religiosi.

Nec laici eti ingressu religionis planē collapsū quoad
substantialia, & in communite mali viuentis eius pro-
fessores, nū spes proxime reformationis sit. Secus si pro-
fessores obseruent pertinacia ad religionis substantialia;

quamvis a pristino feruore, & perfecta regula obseruerū
deficerunt. Quia in priori casu materiā eius voti est illa
reli-
gionis nomen, nec est consilium illam ingredi, ob magnū ex
impiorum sociorum familiaritate peruerisionis periculū.

At in posteriori consilium est, & ea vita seculari prefer-
tur. Ita docent Major in 4. d. 8. q. 10. col. penult. in foliis ad
4. contra 1. conclus. Nauar. summa c. 12. n. 46. Valentia 1. 1. disp.
6. q. 6. panido 4. q. 2. vers. Ratio et. & vers. Quarto circumstan-
tia. Manuel 1. tomo summa c. 95. n. 3. Quod etiam colligitur
clavis ex auctoribus n. seq. citandis.

Ex quo deducitur, votum ingrediendi certam religio-
nen, si ex quoad substantialia sit collapsū, nū spes proxime
reformationis sit, minim obligare, secus si substantialia
seruerunt, quamvis non ita dicitur, vt regularis obser-
uantia petuit. Quia in priori casu materiā eius voti est illa
reli-
gionis nomen, nec est consilium illam ingredi, ob magnū ex
impiorum sociorum familiaritate peruerisionis periculū.

Secundū deducitur, qualiter verum sit, quod tradit
Nauar. summa c. 12. n. 36. n. m[od]e, peccare mortaliter, qui vobis
non ingredi monasterium collapsū, si contra votum il-
lud ingredierit. Intellegundis enim est iuxta dicta dupli-
cū, p[ro]p[ter]e. Et ideo bene Nauar. Valentia n. preced-
ent. ed. 1. 12. n. 51. dicit peccare mortaliter parentes, qui filias
educaandas monasteris ita collapsū tradunt.

Tandem dubitatur, an voto ingressu in arcione

religionem satisficeri ingressu laxioris? Certum est hunc
peccare ingrediendi laxiorum.

Quia minus praefat quā
promoverit, ac vbi in laxiori professus est, manes omni-
no liberā voto strictionis.

Ehanc patrem latissime probant, & in eam magis incli-

cap penultimo, de regular in 6. Extrahunt omnes. Atque erit mortale regnus illi in laxiore. Ut bene docent Nauar summa c. 11. n. 4. Palatios d. 4. 38. disp. 1. post 4. conclus f. 829 col. 1. verific. Quam obrem clare. Quod colligunt ex exto testu. Cum pronon impleto voto pénitentiam iniungantur. Et hoc est quod dicitur. Non solum in aliis. sed etiam in

dam deciderat. Arnon implere votum in materia grani, qualis est haec, est mortale. Redditur autem ratio in eodem tempore, cur professione emissa in laxiori religione, esset votum simplex fructus. Quia per votum solemne maius conseruit derogatum priori voto simplici. Quare talis difficultatem habet, eo quod haec vota non finit contraria, nec repugnant. Nam professio in laxiori obligata non defertendum ad inferiorem religionem, non tamen obligata non transfundendam ad strictiorem. Si ergo non repugnat, non cessabit id votum hac professione emissa. Sed responderet optimè *Caietanus* 2.2 q.14. a. 2. circa subdit. ad 3. haec duo vota repugnare quidem. Quia per professionem in laxiori tradie profens religione, ita ut in ipsius acquirat, dum vivent. At traditum tenet perpetuum cum obligatione id non implendi, sed transfundendi ad strictiorem religionem, repugnat; quoniam non repugnat libertas in illam transfundi, propter conditionem tacite in professione claulam, nisi placuerit alterius status. Que ratio cum aquae procedat in voto ingressu in religione strictiorum; ac in voto perleuerandis in illa; dicendum est utrumque votum extinguat professione in laxiori religione, ac peccato in deo caro teneatur hinc profsum transire ad strictiorem. Et ita docent *Palud.* 4.d.4.8. q.3.4.1.11. & q.7.4.a.3.n.32. D. antonim. 2.p. 11.C. §. 8. Palacos proxime allegatus.

17 Sed difficultas non modicæ est, ad cap penultimum,
quod eam partem, qua traditæ votantem ingredi stricto-
rem religionem, esse voti transtressorem, profitingo in
laxiori, inelligatur de quoquecumque ingrediu in strictio-
rem voto, an de solo perseverandi in ea. Nam textus ab-
soluto loquitur de voto ingrediis, nec voti perseverantia
memint. Et eodem modo loquuntur communiter Do-
ctores. Ex expresso de vitroque textum intelligi docet *Pa-*
lacio n precedentia allegatus. At contrarium ita optimo do-
cent *l' alud. 4. d. 58 q. 3. art. i. n. 11. & 9. 4. a. 3. n. 32. D. Antonin.*
2. p. 11. c. 8. 8. dicentes textum intelligi deco, qui votum
perseverantie in strictiori religione. Quippe si temper-
peccat profitingo in laxiori, etiam cum voto in ea
proficiendi ingrediatur. Quia cum in strictiori quo-
que teneretur proficeri, non implet torum quod pro-
misit, sed in minus commutat. At quando nullum eltu-
vum profitingo in strictiori, sed tantum ingrediendi, lice-
bit quandoque in laxiori proficeri. Ut statim declarabili-
mus; & precipue in 20.

Hinc deducitur primo, vouentem ingredi strictionem religionem minime delinqueret, si id votum commuteret in votum profundi in laxiori, & sic laxiorem ingrediarunt. Ratio est, quia ratione prioris voti non tenebatur perseverare, sed si experta religio strictrior ei displiceret, posse cedere. Atratione posterioris teneretur perseverare in laxiori. Plus autem est teneri in hac perfuerare, quam illam ingredi ad experiendum, cum libertate non permanendi. Arqueita docent *Paulus*, *viro quo loco*, & *D. Antonius* n. preced. **allegati.** *Sylloge in sum. v. Votum*, 4.9.7. *did. 20.* Et quamvis hoc non explicit, non existimare necessarium esse annum commutandi prioris voti in hoc posterius, ut huius voti missio licita sit. Nam cum hoc votum posterius sit melius, non poterit prius votum illi emitendio obstat. Sicut qui promisit perpetuo infernare xenodochio, ut licite religione ingrediarunt, non eger voluntare prioris voti comutandi in ingrassum, eo quod illud non obligat, quatenus huic meliori impedimento est. Argue DD. predicti dicentes licet emitiri hoc posterius votum, tamen quod de re melior nullius voluntatis communica mentionem faciunt. A que idem prorsus existimo de votis disiuncti, vel perleuerandi in laxiori, vel ingredienti strictionem. Potest enim unius ingrediendi strictionem commutari in hoc disiunctum. Cum hoc sit evidenter

melius, eo quod continet quicquid bonitatis est in priori,
& addit obligationem ad partem alteram meliorem sal-
tem sub disputatione. Quarum etiam absque vilo commu-
tandi animo potest posterius hoc votum emitti; ob ratio-
nem traditam.

Imò nulo voto perseuerandi in religione laxiori opus 19
est, sed satis erit voluntas communandi prioris votin-
gessus strictioris religionis in perseuerantiam in laxiori,
aut sub disfunctione in hanc perseuerantiam, vel ingre-
sus strictioris. Quia ipso quod hoc communatio sit,
transfert vinculum voti illius ingressus in perseuerantiam
in laxiori. Atque ita perinde est, ac de hac emittere votū.
Ermuldo virilis est libertati venientis, sic communare
non emitendo nouum perseuerantiae votum in hac la-
xiori. Quia hoc novo voto emiso, cum id sit nouum
omnium vinculum a priori disfuncțum, & melioris boni, non
poterit hic postea redire ad prius votum, quod minoris
boni era, nisi in ligar quoque perseuerare in strictiori, aut
velit illam ingredi animo probandi, ut si placuerit, profi-
teatur, si non, redeat ad posterioris voti perseuerantiae
in laxiori obligationem. At si abque novo voto fiat com-
mutatio in eam perseuerantiam in laxiori, poterit pro-
pria autoritate redire ad prius votum ingressus in strictio-
rem. (Vt probauimus l. 8 de matr. disp. 9. n. 21.) Et sic
satisfaciat ingrediendo strictiorem animo probandi, et si
non placuerit, manebit omnino à voti obligatione liber,
quamvis egreditur. Atque adhuc tutius remedium erit
commutatio disfunctio in perseuerantiam in laxiori,
vel ingredium in strictorem; vel in disfunctum virtutis;
votum. Quoniam conatus est hoc operari, q.

votum. Quia non conatur, sed sub opinione est, an licet communioratione facta, redire propria auctoritate ad prius votum. At constat in hac communioratione disfunctio litterarum quamvis ex illis partem eligere. Et libet etiam non eligendo perfecte & omnino perfeuerantiam in laxiō, ingredi tam ad experientiam, un expediat eligere perfeuerantiam in illa, vt si nolit in ea permanere, eligat alteram disfunctiōnēs partem, nempe, ingredi ad experientiam strictiorem, cum libertate excedunt, si non placuerit, ita ut excedo maneat profusa at votinu liber. Ut diximus e. 13. n. 10. Quod in intellige cum limitationibus, quas tradamus in sequenti.

Quinimo absque vlo voto perseuerantia, vel absque 20
commutatione priori voti ingrediis in strictorem, in
perseuerantiam in laxiori, licet huic, qui strictorem
vouerat, ingredi laxiorem, cum proposito, aut perseueran-
di in laxiori, aut si perseuerare non elegerit, animo in-
gredi strictiore, sicut promiserat. Quod fere aper-
te docere videatur *Paludan*, *vrroque loco*, & *D. Antoniu*, nu-
17. *allegari*. Erratio est, quia nulla priori voto interrogatur
cum illo non obstanti licet hinc proficeret in sella-
gione laxiori, vt pote quod melius est, quam ingredi strictio-
rem cum liberata excludi. Quare cum hoc sit me-
lius, non potest huic obstatre votum ingrediendi strictio-
rem. Quod si perseuerare nolit, manet sua vi votum
prius ingrediendi strictorem. Nec obstat *e. penult. de regu-*
lar. in 6. deciderat peccare hunc profiteri in laxiori.
Quia (vi diximus n. 17.) debet intelligi ille textus de eo,
qui vouerat perseuerantiam in strictiore religione. Nam
alias cogernerunt dicere id vatum impedito professionem
in laxiori fieri, quia maius bonum est. Hoc tamen duplice
limitatione inelligendum est. Prior est, nisi religio illa
strictior statutum haberet non admittendie eos, qui in al-
liam religionem ingredi essent. Tunc enim non licet
ingredi illam laxiorem absque obligatione perseuerandi
in illa. Quia abesse hac obligacione non solueretur melius, & affluitus status, quo huc voulens redditum impotens
ad ingrediendum strictorem, quan vouerat, si in laxiori
non proficeret. Posterior limitatio est, nullus adsciet tempus,
vel accessum, et tempore nouitatus, quo obliga-
gabat sub mortali voto ingrediis in strictorem. Tunc
enim cum precise obligare votum illud strictorem reli-
gionem ingrediendi, nec legitime commutari valeat in
ingrediis in laxiorem absque perseuerandi obligacione,
erit

et peccatum mortale transgressio nis illius, non ingredi-
tum strictorem, vel commutare in periegerantiam in
laxiori, & sic ad illam obligari. At si nondam aduenire sit
id obligationis tempus, sed tempore nouiratus proponi-
dom est; posse adhuc regim laxiorum cum proposito
accidenti obligationis tempore, commutandis in perfe-
uerantiam in laxiori, vel transiendi ad eas strictiores,
& interim experiendi, quid sibi plus expediatur; dummodo
si deliberat tempore sufficiens ad diligenter procuran-
di ingressus in strictorem, antequam implatur tempus
praeferit obligationis. Quia ut dicitur n. 33, i/voua reli-
gionis ad hoc obligatur. Ut etenim potest profitinge paret,
dicitur n. sequenti.

21 Secundò deducitur, qualiter intelligendam sit, quod docent aliqui, nepe, qui emiso strictioris religionis voto, ingressus est laciōne, teneri ante professionem ingredi strictiorē. Quod adhuc maneat vinculum prioris voti nondū per professionem dissoluti. Ita docent Archidiacōni c. penit. ad finem, & iuris ian. Andr. n. 1. Dominicus n.s. Franciscus n.t. Narar. Summa c. 12. n. 8. 1. confit. de petro. in edit. consil. 18. n. 1. 1. conf. c. 12. n. 1. Acor. lib. 11. insit. licentia prelatorum habentis auctoritatem ad transferendos alios religiosos ad Observantes. Quia tantum se astrinxit voto ingrediendi in Recollectorum monasterium, nec piauit fe libertate, quallii potius, transfundit de licentia prelatorum ad Observantes. Addo, quamvis vobum perfeuerant apud Recollectos emiserit, id iam cessisse per professionem; quod si post emissum sit, poterit à superiori iterari.

Hactenus autem dicta de peccato vocationis strictiorem religionem, & ingrediuntis laxiorem, sunt intelligenda, nisi caritatio laxior Pontificis privilegio fruatur admittendo eos, qui strictiorem vouerant. Quod ob aliquas speciales causas poterit sedes Apostolica concedere. Et tunc, qui innixus illi privilegio ingredieretur cam religiōnem laxiorem, non effretus voti strictoris religionis. Ita Azor lib. 11. inst. moral. c. 2. q. 12. initio.

mus n. 16.) Et ita tradunt *Pandectarum apud Iovin.* & *D. B. minus* n. 17. *allegati.* Posterior est, quam n. praeced. explicimus, ministrum, quando esset *vorum soli usus* *in Christo*, at occurseret tempus, in quo id *votum obligari* *barbari mortali.* Ex tunc enim peccat mortaliter, quiescit in laxioni, nisi promittere perfeuerantiam in illa, aut prius *votum commutaret* in perfleurantiam hanc. Quia ex tunc est in mora implendi voti strictrioris religionis. At tempore, quo professionem emitit in illa religione laxio-*nem*, non peccat. Quia cum ibi profiteretur melius, quam in-*gredi strictrorem cum exequi libertate*, præstat melius, quam ex priori votu tenetur. Quid autem sit dicendum, quando *votum fuit ingrediendi Carthusiam*, si quam in-*grediatur*, dicimus c. 23. n. 41.

S V M M A R I V M.

*An vobis ingressum certam religionem, nec potest illam ingredi, sine non admittitur, tenetur ad aliam? Referunt quodammodo opinio, n. 27.
Explicatur sententia Auctoris, n. 28.
An si tempore voti intendit specialem ingressum, tenetur ad illam? n. 29.*

22 Hec autem omnia intelligerem, quando religio illa laxior esset ex iis, qui communem in conobitis vitam transgunt. Quamvis enim vocens ingredi religionem strictam, si profiteatur in religione equitum D. Iohannis, maneat protius liber a priori voto. Vt bene docet Corduba Summa q. 1.4. ad finem, & confitat ex decisione & penitentiis, de regulari ex quatuor num. 16. resultamus, & quod illa sit profilio verè solemnis. At credo vocentem ingredi religionem, non satisfacere vorum illi, communitudo illud in professionem hanc. Quia ut diximus n. 13. religio hac non est ex illis, quibus id votum impletur, nec tanti oblectetur quij dicens etiam cum obligatione ad proficiendum, quantius ingrediat experientiam aliam viventium in communione. Nec similiter posset communitati in ingressum cum obligatione persistantia, in religione non reformatam, quod substantia illa, nec proxime reformatam. Quia haec quoque religio non est materia illius voti, immo est peccatum illam ingredi. Vt diximus n. 13. & 14.

Vnde agnoscatur, an fuerit intentione lusitana ingrediendi speciale? in 30. In iure quoque fuerit intentione, quid condonandum? Refutatur duplex sententia, n. 31.

Propositum sententia Authoris, n. 31.

Vocatio religionem tenetur adhibere moralem diligentiam, ut admittatur, & explicetur inter a quod tempore, nempe, an quando ejus tempore determinatum implendo voro, juri si violata die peccate religione, n. 31.

An ipsas faciat notitiae, aut verbis, aut media tercia persona significans, & nolle admitti, & quid, si exterior non explicetur, & illa voluntas sit mortalis, n. 34.

An possit, & potest hoc explicare auctoritate religionis, & alia imponentia diffusoriis ore regessum redirentur, n. 35.

An possit non petere ingressum, & impeditur, aut morbus habeat, n. 36.

An voces religionem determinantur, & incurrit morbus Gallicum aut aliud, & quem ei impetus laboribus illius maneat liber, n. 37.

An libenteretur quod credat religionem per se fidei proficiendum, n. 38.

Evidetur quippe cui criminis non subindebet ad religione superfluo, iusta constitutio, n. 39.

An ergo in iustam religionem, hac impeditu[m] incurrendis, aut dubia

23 Nec credo posse votum religionis commutari in votum castitatis perpetuae. Quia et si illud votum non obliget praeceps ad perficerendum; at ingredere religionem ad experendum, & si expira placerit, manendum ibi perpetuo, maius bonum reputatur; quam perpetua alia quaevis obligatio. Arque ita viuenter auctores, quos videtim, assertunt quodcumque votum posse commutari in religio-
nis inctetum.

An peccet in votum castitatis, non impetrare coitum, aut auctoritatem, quia vestra realitas impetrare ingressum. 40.
An haec crimina committentes venatur plausum in regredi, antequam de his accuelegit, & nisi inhabilitetur. 41.
*Qui promisit iustam vitam se peragrandrum, donec religionem se recipi-
pianam intemperie, ad quid tenetur? 42.*
*An votum in religionem teneat, sed postea contraria intentare? Refor-
mari quidam sententia, n. 43.*
Explicatur intentio auctorum. 44.
Eiusmodi de locis diversis & linguis eisdem regi subiectis n. 45.

24 Tertiū dederunt, omnia hactenus dicta de votant
ingredi strictiorē religionē, & ingrediēnti laxiorem,
dicenda prorū esse de votant ingredi conuentum ali-
quem magis reformatum, & ingrediēnti alium eius ordi-
nū minus. Tabulari reformatum, quamvis sint cedē-
tū. *Sicut quidam. The Second Part II.*

rale. Ut febris quartana. Ita *Sotus lib. 7 de iustitia q. 2 art. 1 ad. 3. vers. Ex his quod dicitur sint. Aragon 2. q. 88. 4.3. ad 2. f. 993. col. 2.* Quod intelligit, quando in impedimento illo difficultate, aut nonquam dispensatur in religione promissa. Tunc enim siue fecerit, sine ignorari impedimentum adest tempore voti emisso, liber est a voto. At in virtute easuratur id intentare impedimento manifesto, quando solet facile in eo dispensari, nec aliqua fama nota eo detectio incurrit. Quia etsi id tempore voti ignorari, non est notabilis mutatio, nec notabilis denuo cognita.

37 Quare bene dixit *Manuel 2. to. Summe. 4.95. n. 5.* videntem religionem Fratrum D. Francisci nudis pedibus incendium, libertari obligatione, si morbus Gallicum incurat, quamvis ad primitam sanitatem restituiri am sit. Quia laborantes hoc morbo nunquam perfectam sanitatem adspiciunt, sed debiles manent, & precipue ad laicorum labores, si laici debent esse. Eccligius ex pedum nuditate consurgens valde morbo hunc adsciscatur. At hoc intelligere, nisi in casu peculiari ita integrum sanitatem recuperasset, ut morbus precedens non affectret hoc impedimentum. Quare medicos petros confite teneretur, & eorum consilio staret. Eridem cense de quoquaque uno morbo, & quacunque alia religione, si morbus sit talis iudicio medicorum, ut reddat videntem inceptum ad illius religionis labores. Et hoc, siue morbus illi praecepsit votum, tunc postea advenient, nec perfecta illius sanitatis recuperari soleat. Quia cadit & rastri. Quando tamen dubium est, an morbus sit talis, non excusatur a voto, cuius obligatio est certa, & excusat dubium; sed debet morbus religiosi manifestare, ut ipsi videant, cum eo dubio expediatur ipsum admittere. At feci s etsi, si medici indicent illum exponi grauius sanitatis amittendit periculum, & in primitum morbum incidenti periculum. Quippe votum cum tanto periculo non obligatur, sicut nee accepta Ecclesia, instarque corum obligat. Ut diximus c. 11. n. 31.

8 Non tamen excusat quispiam, ed quod credere religionem non sibi proficiam fore, viri que prudentes iudicent coniunctus sibi esse religionem non ingredi, quod sit valde inconstans, virilis que deditus, nec speratur fore, ut continere possit. Quia quamvis in his casibus melius sit huic religionem non ingredi, ac proinde videatur obligatio cessare. At votum religionis etsi est excellens, ut tunc obligare non definat. (Ut probauimus c. 8. n. 10.) Præterea, quia ad hoc concessus est iure annus nouitatus, ut videntur experiri, an religionis onera ferre possit, & illi aptari. Tenebit ergo ingredi bona fide ad experendum, solet enim Deus subito corrumpere.

39 Secundum deducitur, quid in ea questione dicendum. An in religionis votum delinquat, quia alieno grauitur, aut criminis patrat, ob quæ religionis ingressus libi interdictus est, per motum proprium Sixti V. de non admittendis ad religionem criminos. Præmitendum est ex secundo motu proprio ciuidem, quem in primi declarationem votum, pof. medium, pof. medium. *S. Contra criminos verd. tunc & non aliter criminis esse inhabile, ut in religionem admittatur, quando actis publicis constituerit iudicem sententiam ante habitus susceptionem, adulterii sunt accusacionem suscepisse, vel inquisitionem instituisse. Quare ut sit inadmissibilis, debet triplex conditio concurrens. Prima, ut actis publicis constet accusatio, vel inquisitio illius. Secunda, ut in particulari si contra eum inquisitio. Quippe quando tantum in communione, non est contra eum inquirere. Tertia, ut sit ante habitus susceptionem, & coram iudice seculari. Si enim ex suscepto est accusatio, vel inquisitio, aut antea coram solo iudice Ecclesiastico, non est in impedimento. In eo autem motu proprio aliquantur, quæ nomine criminis comprehenduntur, nempe, furia, larcinia, & his similia, & homicidia. Si tamen post commissum criminis reus ille abolatur a iudice seculari, ed quod probata non sit, vel quavis alia de causa, ita ut in posterum nulla religione molesta timeatur, erit habi-*

lis religioni criminis illi. Quia dum criminis hos reddit in habiles ille motus proprius, temperat, quando damnavit vel formidatur ne damnetur. Quare virtute voti religionis tenetur criminis hic mediocriter adhibita diligentia, & mediis lictis procurare hanc absolutionem, & illa obtenta votum exequi. Insuper redditur in eomotu proprio inadmissibilis, grauati ingenti arc alieno, donec solvantur. Et quamvis Clemens VIII. edidit motum proprium anno 1602. derogans hunc, ut solum derogavit, quatenus horum omnium profesiones irritauit. Quare adhuc perseuerat, hos criminis os, auringentia alieno grauatos non posse ad religionem admitti.

40 Hoc supposito dicendum est peccare contra religionis votum, qui huius constitutionis conscientia facit criminis perpetrat, cum iis circumstantiis, ut sit probabile periculum fore, ut accusetur coram iudice seculari, ante habitationem religionis suscepimus, si adhuc sit religionis ingressus impeditus. Et si similiter peccabit, quidem conscientia, & aduentens, are alieno grauatur ad splendida viendum, vel ad iudicium, quando non est folendum, etsi non faciat in voti fraudem. Ratio est, quia admittens scientem impedimentum implendi voti, peccat contra votum. Ut bene docent *Hofstetter. Summe. 1.10. Angelus v. Votum. 2. n. 12. Sylvestris v. Votum. 3. fine.* Imo, etsi contrahat debitum hec ob vigentem vitæ necessitatem, peccabit contra votum, si tunc tenetur, & possit ingredi, & coingressus cessabit canescitas. Et idem dico, quando nondum accessit obligationis tempus, & videt inde parari sibi impedimentum ingressus accedentis tempore, & potest tunc ingredi, cessabit canescitas. Quia ut probauimus c. 14. num. 18. tenetur præuenire tempus, qui nouit tempore obligationis futurum impedimentum, & potest conmordere præuenire.

Quare eiusmodi crimina admittens tenetur certissime ingredi religione, ne sit inadmissibilis, si prius accusatur. Quia timens impedimentum perpetuum ad votum exequendum, tenetur statim id exequi. Ut probauimus c. 14. n. 17.

41 Tertiò deducitur, quid sententiam sit circa monasteriorum numerum, quod adiure tenetur religionem videntem, nec in vnum admittitur. Quia in re duplex potest esse difficultas. Prior est, an absolute religionem videntem, aut tam, verbi gratia, Dominicanum, non arcans sed ad monasterium speciale, tenetur finitima sola religiosorum cœnobiorum adiure, quando nil de videntem intentione speciali confit. Si enim confidat intentionem eius fusile lo obligare ad extra suam quoque nationem eundum, ad quare rendam religionem videntem cum admittere, tenetur utique. At si eius animus fuit obligare se ad sola finitima monasteria adeunda, non tenetur in ea non admissibili, externa petere. Quando ergo de neutra intentione constat, est praefons quæstio. Et tunc constat non teneri hunc tunc Christianorum orbem pergratiae, ut in religione admittatur. Ut bene docent *Angelus v. Votum. 3. n. 10. Sylvestris v. Religio. 2. q. 16.* Imo, etsi videntur se totum orbem pergratuarum, donec admittatur, non tenetur ad id. Quia huiusmodi votum estet nullum, & de re impossibili. Quare tantum obligaretur ad id quod prudenter dicitur, nempe, ad bonam orbis partem pergratiam, qua pergratiarum iudicetur prudenter fore, ut inde repulsi repellentur ab aliis. Quod bene docuit *Palacios 4. d. 38. art. 1. pof. 4. concl. fol. 827.*

Tota ergo difficultas est, cœnobii speciali videntis intentione. Quidam sententia non admissibilem finitima monasteriorum, teneri ad remotiora etiam externa se confere, si spes probabilis subit fore, ut ab illis admittatur. Quod hic religionem vident, non limitando intentionem suam. Ita docet *Nazar. Summa. 12. n. 48. & lib. 3. confil. tit. de voto. int. edit. confil. 2. n. 3. m. 2. conf. 28. n. 3.* Idem expressè sentit videatur *Abulensis 6. 30. Numerus quæst. 52. fine.* vbi at tenetur hunc omnia religionis promissæ monasteria adire. Et *Palacios 4. dist. 3. art. 1. pof. 4. conclus. fol. 827. v. 1.* vbi dicit teneri hunc adire videntia, quæ potest extra suam fa-

cultatem idem tenent attento rigore *Caiet. & Angles.* quos n. leg. refraam.

42 At prout dicendum est non teneri extra proprium regnum adire, ut admittatur. Quia nemo obligatur, nisi ad moralem exequendi voti diligentiam. At non est in more, ut quis adest diffinis nationes causa ingressus religionis, nec id videntur soler. Ergo tanquam modus extraordinarius, & excedens moralem diligentiam, & communem videntem intentionem, & confitendum, is non obligat, videntur qui in ea communis voluntate non includuntur. Præterea, quia difficultas magni momenti non cognita, nec preuersa à videnti; quia præter eius opinionem superuenient excusat à voti obligatione. (Ut diximus c. 2. à n. 22.) Hæc autem est talis; nullus enim videntur existimat in sua natione non admittendum; & omnes difficultum existimant ad exterraneas causas ingressus se conferre. Exideo hanc partem tenuerit *Sotus lib. 7 de iustitia. q. 2. a. 1. ad 3. vers.* Sed est *dubium. Nazar. Summa Latina. in vlt. edit. 1.27. n. 276. Aragon 2. q. 88. art. 3. ad 2. f. 993. col. 2. Emmanuel 8. à Summa. v. Votum. in princip. n. 11. Azor lib. 11. inst. moral. 6.2. q. 1. fine. Toledo lib. 4. Summa. 17. n. 11. Valentia 4.2. disp. 6. q. 6. punto 4. col. penult. notabilis 4. Manuel 1. to. Summe. 6. 93. n. 4. Petrus de Ledesma 2. to. Summe. trit. 10. c. 3. dub. 5. Philiarcus de officio acerdotis. rom. 1. p. 2. lib. 3. c. 21. Evidenter tenent communis videntem conuentudine, quamvis contraria esset, dicendum attento voti rigore, *Caietan. 2. 9. 88. 4.3. col. 3. vers.* In eadem responsione dubium occurrit. *Angles floribus 3. p. q. vñ de voto. art. 2. dist. 5.* Et quamvis aliqui horum Doctorum dicant non teneri hunc procurare ingressum extra provinciam suam. His sunt *Angles. Azor. Emmanuel 8. Petrus de Ledesma.* At aperte nomine provincie intelligent nationem, seu regnum; nam vtramque vocem confundunt.*

43 At quidem credo de locis eidem regi subiectis, quando diversæ sunt linguae morumque diversorum alegantur. Ut videntur Castellani non teneri Indos, Lutranos, Valentinos, aut Cantabros, etsi nullibz admittetur, ac certus esset se ibi admittendum. Quod per accidens loca hec eidem regi subiectantur, & vt tantum diversi moribus, diversisque linguis, & est notabiliter difficilis Castellano, ibi habitum affluisse, quam apud suos. Et ita viderit aperte sentire *Sotus n. 4.4. allegati* dicens non teneri hunc religionem procurare, nisi intra regnum & linguan.

44 Imo *Toledo & Philiarcus num. 4.4. allegati* dicunt tantum hunc teneri in propria ciuitate, vel proprie, nec oportere hunc pergratiae provinciam. Sed hinc in solis feminis videntibus religionem admitterem. Quia communiter non solent propria patria egredi, ut ad religionem admittantur. Et ita re *Caietanus n. 4.4. allegatus dixit adolescentiam, vel viduam, quæ vident religione, & non admittitur in sua patria, vel prope, & quiescit patienter reputando sibi impossibilem rem prouidim, non teneri alia loca adire, ut recipiat. Quia satis factu suo ostendit se noluisse ad alia loca adeunda se obligare.* Imo idem credo, etsi illa forte scrupulus agitat non quiescat. Quia ex communione feminarum vbi colligitur eam mentem esse noluisse se ad alia loca adeunda obligare; sed sub ea tacita conditione, si in sua patria, aut in loco ita patrie vicino admittantur, ut possit dici admittunt sua patria. Atque idem intelligit, ut si locus distet, si illi feminae videnti commodus sit ille ingressus, ac in sua patria. Quia habet etiam ibi multos consanguineos, sibi necessaria subministratores. Si illuc in religionem ingredi est perinde, ac in patria sua. Sitamen tempore voti hac commoditas non erat, quamvis postea superuenient in loco remoto, à sua patria, quia forte casu illuc cum consanguineis suis mutauit domicilium, exstremo illam liberam esse à voto, si in sua prima patria, vel prope non admittatur. Et idem intelligit de viro, non enim tenetur ad exteriores nationes proficii causa aliam si status religiosi prouisi, quando intra sua non admittitur; nec si postea casu illuc domicilium mutauit, & sit commodior illic ingressus, tenetur

45 Quam ob rem aliquando sufficiet vnum monasterium, aliud cuiuslibet religionis, si religio generaliter promissa sit, cuiuslibet (inquit) ex illis quinque vel sex, quæ diximus numero præcedenti, teneri adire; vel vnum monasterium determinate religionis, quando determinata promissa est. Quia viri docti & probi illius ac instituti concipiunt illum in nullam lux religionis monasterium admittendum. Aliquando autem non sufficerit ea quinque vel sex adire. Quod ex illis non desumatur ceterorum monasteriorum iudicium, sed adhuc probabilis spes maearat admissionis in alio loco. Accommuniter, & in dubio, concitura à Doctribus tradita n. præc. est sufficiens ad libertatem hanc videntis diuidicandam.

46 Hoc tamen non ita metaphysicè accipendum credo, ut existimem videntem religionem vagè, teneti ingredi

quamcunque, in quam admissus fuerit, si ab aliis non admittatur. Non enim existimo teneri hunc ad religionem strictissimam; vt Capucinorum vel Carthusiarum; nisi voverit expressè esse religiosus, quiibuscumque laboribus superatis. Ducor, quod religiones haec aspernit & specialem Dei vocationem petant; nec communiter à vocationibus apprehendantur, nisi tantus in votu sententia est zelus sit, vt praedicta determinatione affectus voverit. Cuius sententia videtur aperire esse *Ricardus 4.8.38. art. 5. q. 1. ad 2. Angelus v. Votum, 3. n. 10. Sylvestr v. Religio, 2. q. 16. Armillar. Votum, 1. 8. dum dicunt hinc non teneri eas religiones ingredi, ad quas non se obligasset, si ea tempore voti emissa in mente venient. Quamvis enim haec & regulam non in vniuersitate approbarim cap. 2. n. 20. 21. & 22. At in hoc calo verum habet, non ob id solum, quod si hic cogitaret, non se obligasset. Sed quia communè vocationum intentionem hac a petitis excedit; & ita in ea communione intentione haec religiones non clauduntur. Hac enim ratione duci Doctores no. 44. allegati dixerunt teneri hunc extra propriam regionem ire causa voti implendi.*

⁵⁰ Quare non approbo, quod docet *Ablensis* 30. *Num. 9.99.* vbi ait vocationem determinatam aliquam religionem ingredi, eò quod videat in ea laute comedì, & bonis vestibus indui, laxeque viu, & ob id putatur sibi virtus non impetrare, teneri adhuc ingredi, eti p. reformationem fiat stricior, ac si viribus impetr. Sed hoc ita vniuersaliter dictum non mihi placet. Quia notabilis rerum mutatio deobligat a voto. (*Vt probauimus c. 2. a. n. 20.*) Vnde tantum erit verum, quando excessus non esset notabilis, sed modicus. Tunc enim non esset notabilis mutatio, vt à voto deobligaret.

⁵¹ Nec tenebitur hic ingredi religionem equitum D. Iacobii, Alcantare, D. Ioannis; et si aliam non admittatur. Quia eti hi vici religiosi sunt, & maximè hi vici, qui solemniter profectur in ecclesia communione religionis voto non comprehenduntur. (*Vt n. 11. & 12. probauimus.*) At bene tenetur ingredi religionem clericorum ordinum militarium, & canoniconum regularium. Ut constat ex dictis n. 12.

⁵² Quatenus vero diximus liberum esse à religionis voto, qui facta sufficiunt diligenter non admittitur, est duplíciter limitandum. Primo, si ille repulsa patiatur ab habitibus legitimis admittendi potestatem. Nam si prouinciale aut generali adierit, nec ab eis in religionis ordinem admittatur, non erit solitus voto. Quia monachi admisso ad immediatum religionis præpositum cum conuentu pertinet. Ut tradit *Glossa* communiter recepta, *fin. regular. in 6.* Non ergo sufficit solius generalis aut prouincialis exclusio. Item, quia possent generalis & prouincialis odio moti, aut alia ratione minus sufficienti cum refutare; qua non ducentur prelati immediati, ad quos admisso pertinet. Ita docent *Nauar. 1.3. confit. tit. de voto in 1. ed. conf. 2. a. n. 2. in 1. conf. 2. a. n. 2. Azor lib. 1. in 1. inst. moral. c. 22. q. 2.* Quid intelligendum est primum, nisi ratione sufficiunt credidissent generalis & prouincialis, ob quam creditur probabilitate forte, ut nullum monasterium sine religionisnum admittatur. Ita *Nauar. ibid.* Quod etiam docet *Iudic. Nauar. Summa c. 12. in Latina nonior. 62. fine*, dicens hunc non excusari, nisi generalis & prouincialis indicaverit causa cognita eum esse religioni ineptum. Secundò intelligitur, nisi talis sit religio, vt penes generali vel prouinciale sit totum admittendius. Ita *Azor ibid.* Tertiò intelligitur, nisi generalis aut prouincialis iustis de causis præcepit superioribus immediatis, ne aliquis ad suum monasterium recipiat. Ita *Azor ibid.* Quamvis autem, nec sit admittendi facultas penes solos immediatos conuentum superiores, sed vnu cum conuentibus ipsius, credo hunc voto suo liberari, si perita ab illis superioribus religio ei degenere. Quippe non est vocationis, monasteriorum cogere ad religiosorum suffragia inuestiganda; sed id munus est superioris immediatus. Quare dum hinc negari, credere potest eam esse conuenientem voluntatem.

Secundò limitatur, quando causa repulsa est perpetua. Si enim hoc tempore non admittatur ad religionem, sperat tamen se alio tempore recipiendum, eò quod causa, ob quam non tunc admittitur, est temporalis, tenetur exceptae. Si autem causa sit perpetua, ita ut prorsus despetetur admisso, ad nil amplius tenetur. Quia in priori causa non simpliciter repellitur, sed ad tempus. In posteriori autem repellitur simpliciter, & in perpetuum. Ita docent *Caiet. 2.2. q. 88. 4.3. circa solutionem ad 1. vers. In eadem reffons. circa eundem casum & ibi Aragonica solut. ad 2. fol. 996. col. 2. Manuel 1. to. Summe. c. 9. n. 5. Valentia 2.2. fol. 6. q. 6. punt. 4. col. probat. ver. Item si quis voulit. Petr. de Ledejma 2.10. Summe, tract. 10. c. 3. dub. 5. Azor lib. 4. in 1. fol. moral. c. 22. q. 5.*

Sed discordant *Caietan.* & *Azor.* Nam *Caietanus* sentit ⁵⁴ eum repulsum in perpetuum manere liberum, manifestando prius suum voto religiosus; eò quod hoc forte eos ad receptionem induceret. *Azor* vero *to. 4.2. q. 9. q.* sentit hunc non teneri id voto manifestare. Quod solum religionis ingressum volebit, nec vnguam id voto se patafactum promiserit. Voto autem eiusmodi cum ea tacita conditione intelligitur, si religiosi eum velint admittere. Item, quia in decreto obligandi se per voto ad aliquam rem, non includitur virtus obligatio ad omne medium, quod iuvare potest ad voti executionem, sed tantum ad media communia, & natura sua sufficiencia. Huiusmodi autem est petere bona fide ad missionem, explicare autem voto est medium extraordinarium. Non ergo teneri ad hoc, eti sciret id adiutorium, vt admittatur. Sicut nec tenetur intercessores ad id obtinendum admittere, vel quæriter; quamvis id iuvaret ad receptionem nequod extra ordinarium medium sit. Tandem, quia moraliter loquendo, ea manifefstatio illi conferat ad inducendos religiosorum in perpetuum expellentium animos. Et pro hac opinione sunt Doctores, quos referimus infra tractantes de votis religiosorum, qui dicunt religionis voto non comprehenduntur. (*Vt n. 11. & 12. probauimus.*) At bene tenetur ingredi religionem clericorum ordinum militarium, & canoniconum regularium. Ut constat ex dictis n. 12.

⁵⁵ Tandem superest triplex difficultas enodata. Prima est, an qui religionem voleat, nec admittatur, nisi vt sit laicus; vel non nisi vt sit sacerdos, tenetur ad id ingredi? Constat ut liberari voto, si animus eius sit ascendens ad sarcas ordines, ad quos se promouendum putabat. Quia ultra vocationis anima obligatio voto non te extendet. Erat docent *Soru lib. 7. de iust. q. 2. art. 1. ad. 1. vers. Quid autem si repulserit. Aragon 2.1. q. 88. 4.3. circa solut. ad 2. fol. 996. col. 1. Petr. de Ledejma 2.10. Summe, tract. 10. c. 3. dub. 7. casu. 3. Manuel 1. to. Summe, c. 95. n. 10. Azor lib. 1. in 1. fol. moral. c. 22. q. 4.* Et idem credo, si volebet vt sit laicus, forte ob maiorem sui submissionem, vel cauila vitandi labores studiorum, aut scrupulos ex auditis confessionibus consurgentes, si enim non admittatur, nisi vt sit sacerdos, manet à voto liber. Quippe ultra siam intentionem obligare nequit. Vtrumque autem constat, quando intentio illa, & cogitatio tempore voti concepta limitavit voto, ita ut vocationis animus fuerit eo solo modo se obligare. At cum non omnis ea intentio sub voto comprehendatur, illud amplians aut restringens (*vt diximus c. 11. nu. 5. vbi etiam diximus, quid in dubio, an cadat sub voto id restringens aut amplians*) superest dicendum, quid sentendum sit, quando constat eam intentionem non comprehendam sub voto, sed ea fuit cogitatio vocationis, non tamen limitauit voto ad illum, intendens sic, & non aliter velle se obligare; nec etiam contrarium debeat, nempe, velle se quomodounque obligare. Quia in eis Doctores prædicti non loquuntur, ne explicant hoc. Et sic distinguendū censē, si existimauit se ad ordinis tempore illo voti emissi promouendum, quamvis non habuerit expri-

expressam intentionem sic limitandi suum voto, nec contrarium, sed ad hoc non aduerterit, credo eum non teneri ingredi, vt sit laicus. Et hoc credo sentire Doctores, non enim expressè loquuntur, quando ita limitavit suam intentionem, sed his terminis vntunt, quando tempore voti proposuit, vel quando cogitauit tunc se futurum sacerdotem. Ducor, quod ingredi vt sit laicus, est notabilis mutatio, reddens rem multò difficultiorem, quam tempore voti existimabat vocationis. Et proinde à voto deobligat. Iuxta regulam traditam *c. 2. a. n. 22.* Si vero existimabat sacerdicium, vt sit laicus, idque volebat, & constat non ad id voto suum limitasse, nec contrarium intenisse, sed ad id non aduerterit, sed volebat ob maiorem sui submissionem, credo teneri ingredi, vt sit sacerdos, quando alio modo non admittitur. Quia non est mutatio notabilis. Si vero id volebat, quia valde difficile sibi existimabat studiis, & sacerdotum ministeria vacare; & ideo id adhuc horrebat, vt nullo modo appeteret ad ingredi, nec se obligasset. Et tunc credo non teneri; non quia ad id non se obligasset, hoc enim solum non sufficeret, sed quia est notabilis mutatio, & notabilis difficultas respectu sue apprehensionis tempore voti concepsa. Seclusa est a difficultas non esset tanti momenti. Quando vero dubium est, an ea intentio votum limitat, diximus c. 11. n. 5.

⁵⁶ Sed quando tempore voti non cogitaret de gradu, ad quem promouendus erat, ita est distinguendum. Si ius dabitus & conditionibus prædictus fit, quales conuenient iis, qui tempore debito sacris ordinibus initiantur, tunc si non admittatur, vt sit sacerdos, liberest à voto. Vt si sit iuvenis nobilis generis natus, aut aliqua animi dote conspicuus, aut *Dialectica*, *Philosophia*, aut *Grammatica* peritus. Quia hi communiter vocationis, vt sint sacerdotes, & ad eum statim admitti solent; & ita videntur tacitè & implicitè ad promissum, ad quod tales admitti solent. Aut his conditionibus caret, & tunc tenetur ingredi, vt sit laicus, si alio modo non admittitur. Quia nec expressè, nec tacitè voleat, vt sit sacerdos. Ita *Azor n. præcd. allegatus.* Quod triplex limitatio intelligendum est. Prima, nisi eligat esse laicus. Ita *Soru lib. 7. de iust. q. 2. 4. 1. ad. 3. vers. Quid autem si repulserit. Aragon, Petr. de Ledejma, Manuel, Azor, allegati n. 5. Philiarcus de officio sacerdoti, to. 1. part. 2. 4. 3. c. 21.* Quod triplex limitatio intelligendum est. Prima, nisi eligat esse laicus. Ita *Soru, Aragon, Manuel, Philiarcus ibid. Angles n. præcd. allegatus.* Qui tamen non explicant obligationem huius, si velit laicus esse, et religiosi nolent eum admittere, nisi vt sit sacerdos. At eis dicant dicitur non teneri Grammaticam dicere, vel ingredi vt sit laicus, videntur indicare, quacunque distinctionis parte electa, eum voto satisfacere, argue ita librum manere, si laicus esse velit, & monachus nolite eum admittere. At non credo id sentire hos Doctores, sed posse eum eligere, si monachus velint eum ad laicorum gradum admittere. Cum enim voleat vt sit sacerdos, censemur quoque voleisse medium necessarium à se cognitum. Quae quando alter implevit votum nequit, religiosi nolentibus aliter admittere, tenebitur ad id. Sed dices eam intentionem nō fuisse sub voto comprehensa. (Prout potest accidere, iuxta dicta nu. 55.) Verum adhuc dicendum est teneri Grammaticam addictere. Quia cum id non sit noua difficultas incognita, & volentibus monachis admittere, vt sit sacerdos, & non alter ad ingrediendum, vt sit sacerdos tenetur, viro quoq; sua intentione conformat, nullā est ratio, ob quam ab ea addiscenda excusat. Secunda limitatio est, nisi puritate tempore voti esse necessarium Grammaticam; addiscenda tamen intra religionem. Tunc enim si non admittatur, nisi in seculo dicatur, dicendum est idem, quod n. 5. seq. dicimus de puritate eam non requiri. Quia est notabilis mutatio. Ultima est, si facultas discedit Grammatica superius, alia enim exculpabit à voto ratione impotentiae moralis, dum ea durauerit. Et ita bene limitavit *Soru.* Nec hinc tenetur ingredi, vt sit laicus. Quia excedit suam intentionem. Similiter dicit bene *Philiarcus*, si adhibita sufficienti diligentia nequaesit disceere Grammaticam, liberum esse à voto. Quia ad solam moralem diligentiam obligat. Sed limitat, quando credebat tempore voti se aptum ad addicendum; nam si inceptum sciret, cum apposuerit conditionem impossibilem, habetur pro non adiecta, & ita tenui teneri ingredi, vt sit laicus. Sed hanc limitatio non placet. Quia in voto non habet conditionem impossibilis pro non adiecta. (Vt suo loco agentes de voto conditionali dicimus.) Et ideo si id repudiat libi impossibile, corrut voto.

⁵⁷ Secundò deducitur, spuriū dignitatum ordinis incapacem iuxta novam Sixti V. constitutionem, & illius ignorarum, vocationis, si animis dotibus prædictis possit fore, vt ad ordinis praediti.

⁵⁸ Secundò deducitur, spuriū dignitatum ordinis incapacem iuxta novam Sixti V. constitutionem, & illius ignorarum, vocationis, si animis dotibus prædictis possit fore, vt ad ordinis praediti.

docent *Soros*, *Aragon*, *Manuel*, *Petrus de Letisina*, *Azor n. praeceps allegatus*. Et idem dicendum est de ignorantia eam requiri. Et de hoc videntur etiam loqui Doctores predicti, erit non tam probabile. Nam enim rationem redditum, quod ignorantia excusat, utpote que incoluntur cœla est. Item, quia adhuc est notabilis difficultas ignorari. Immo Azor ait non teneri, si dum vobis, non meminim huius obligationis. Sed credo intelligere si negligenter; nam allearum ad statum sacerdotum. De quo diximus n. 66. Si autem dubius sit, an scierit, vel ignorat id officium requiritur: praefunditum est id ignorasse, ex communiter accidens. Quia tamen est, id requiri, & ideo communiter ignoratur.

Vt illius difficultas est, an se determinari ad statum laicorum, idem dicendum est, ac de dubianti, an se determinari ad statum sacerdotum. De quo diximus n. 66. Si autem dubius sit, an scierit, vel ignorat id officium requiritur: praefunditum est id ignorasse, ex communiter accidens. Quia tamen est, id requiri, & ideo communiter ignoratur.

Vt illius difficultas est, an non admissus in religionem,

sed in perpetuum repulsus ab ea pœnitita, teneatur voto, si religiosi postea eum admittere velint. *Aragon* 2.1.q.88.a.3. circa solit. ad 2. sol. 99.6. col. 2. & *Azor* lib. 11. infit. moral. c. 2. q. 5. ait hunc non amplius votu illo ingrediendi tenetur.

At dierum fundamenta ducuntur. Nam *Aragon* id probat; quia quando duorum voluntas ad actum desideratur, uno renente, alter manet liber. *Azor* autem id probat; quia aliquo tunc vita curriculo teneretur ancipiti & suspensi animo. Et quoniam neuter generaliter loquatur, sed *Aragon* de vocatione ingressum certi monasterii, *Azor* autem de vocatione certe religionis institutum. At utriusqueratio idem concludit, quando quis vobis religionem in determinate, & exhibita sufficiens diligencia ad implendum id votum, non admittitur, sed in perpetuum expellitur. Et potest amplius haec sententia probari. Quia repellentibus in perpetuum religiosi, manet aut irritum votum aut suspensum. Sicut etiam, non ergo renunciari, cum non iterem emitatur. Si suspensus, ergo ille non poterit inquam ad nuptias transire. Quod dictu absurdissimum est. Tandem, quia haec voti obligatio tacitam haber conditionem, si apposita sufficiens diligencia monachii non repuleretur in perpetuum, sed admittere voluerint. Cum ergo conditio illa admissionis deficerit, deficer quoque omnino voti obligatio.

At tunc haec non catet difficultate. Primum, quia fundimenta contraria non probant intentum. Non prius, cum enim votum non emitatur in religionis & religiorum fauorem, sed in Dei honore, & ad spiritualem vocationem, neque unius religiosi cedentes iure suo liberare vocationem ingressus obligatione. Sed eorum voluntas solum desideratur tanquam conditio, fine qua non potest hic suum votum exequi. Et ideo quandiu religiosi poluerint admittere, excusabitur hic a voto; at item posita conditione, nempe, voluntibus religiosis admittere, tenebitur ingredi. Nec secundum & tertium etiam urgunt. Quia apposita illa moralis diligencia, & refutatio in perpetuum, potest desperato iam ingressu ad nuptias transire. Et sic non tenebitur ancipiti, & suspensi animo in perpetuum. Quippe potest se a voto liberum existimare. At hoc non impedit quoniam posita postea conditione voluntatis admittendi, teneatur voto. Quid in rei veritate non irritum, sed suspensum erat, ut putabatur irritum, eodem quod facultas implendi desperabatur. Ethoc sufficit ad hanc in eundem matrimonium. Sicut si quis a viro docto existimato deceptus esset, afferenti fibi quodam causitatem votum fuisse irritum, licet in eis matrimonium. Cum tamen votum non sit irritum, sed tale putatur. Similiter si quis in oppido aliquo existens in die festo, prudenter desperaret facultatem audiendi sacri, posset et non audito, quoconque iure; eodem quod se imponeat ad audiendum existimat. At si caput transire sacerdos volens facere sacram, tenebitur vocatione audire; eodem quod existimat audiendi impotencia cessavit. Sic ergo religiosi admittere voluntibus, sed in perpetuum repellerentur, excusabitur ille a voti obligatione, ob rationem existimatam excedenti inpotentiam. At ubi inuenitur se posse implore mutantibus illis voluntates, tenebitur vocatione. Nec etiam vocatione ultima ratio. Quia factum est in eis conditionem; at cum tacite insit, non redditum cum conditionalem, etiam si exprimeretur. Et cum tunc cum habeat successum,

Quod diximus votum nisi apud sit, perinde indicandum est, ac diximus n. praeceps de remittenti arbitrio religiorum electionem sui status. Quia (vt n. 56. in fine diximus) hic tenebitur in eadem ad statum, quem religiosi elegerint.

Quod autem dubius est, an vobis ad statum sacerdotum, an ad laicorum, an indifferenter, an neutrus meminerit, indicandum est eodem modo, quo num. 64. diximus iudicandum de eo, qui nil determinauit, sed neutrus status meminit. Quia eodem modo tenet vocationem. (Vt num. 57. probauimus.) Et ideo utroque idem dicendum est.

Si vero dubius sit, an vobis sciuerit, vel ignorat scientiam peccata exigendi, iudicarem ad communiter contingitibus eum non ignorare. Quia ratissim sunt ignorantes ad sacerdotum ordinem cognitionem Grammaticæ exigunt.

Quod diximus de vocatione ad ordinem sacerdotalem, à quo peritur Grammaticam dicere; censendum est de vocatione, vt sit laicus, à quo peritur, vt dicat officium; nec aliter eum religiosi volunt recipere. Si enim scierit id requiri, tenebitur ad dicere; scis, si ignorabat. Quia superuenient magna difficultas ignorata. Sic *Sotus*, *Aragon*, *Azor allegatus* n. 55. Quod intelligere videtur *Aragon*, etiam si officium sit facile sciuti. Dicit enim non teneri, præsertim si difficile sciuti sit. Et ei fauer *Azor*, absoluere enim dixit non teneti ad dicere officium. Et potest probari, quia conditio haec non requiritur per se ad religionem ingressum; & ita perito haec videtur excedere vocationis intentionem. At melius *Sotus* limitauit, quando officium illud est sciuti difficile. Nam vbi facilis negotio addiscit potest, non est notabilis mutatione. Et quacunque conditio, siue

succeſsum, non irritabitur voti obligatio, ex eo quod nunquam admittunt, sed suspendunt, donec mutata voluntate ponatur conditio. Sicut precepta audiendi facit, & confessionis, ac communionis, tacitam conditionem includunt, si ad sacerdos volens facere sacram, audire confessiones, porrigit Eucharistiam; at non exigitur preceptum deficientem semel ea conditione, quod universus sacerdos, & ille non habet efficere, sed suspendetur, obligabitque eo mutantem voluntatem. Secundum probatur haec pars. Quia alia non teneretur religionem ingredi, si nullum pertinet, eodem quod viri docti, & probi religiosi iudicarunt in nullum eum religionem admittendum; si medici periti iudicarent eum perpetuo morbo laborare; ac proinde religionis neptum; si postea constet eos deceptos volunti religione admittere; vel coad priuatum sanitatem integrum restituere. Similiter sequetur eum liberum manere, si non admittetur, eodem quod falsi testes deposuerint eum ab *Habibis* originem trahere; si postea constet falsitas, & velet religio admittere. Quippe in omnibus his causibus eadem prorsus ratio appetit; cum in omnibus illis adhibuerit moralem diligentiam sufficientem, ut iuste existimatetur a voto liber; & sic in omnibus illis poterat iuste ad nuptias transire. Et ideo haec pars mihi vix videatur. Atque cum tenet *Abulensis*, 30. Num. q. 53. quoniam non approbat eius sententiam in omnibus quibus docet; vt statim dicam n. 73.

Hinc deducitur, non admisum, eodem quod literarum aut offici mechanici ignarus sit, nec obligatum ad ea adiudicanda, yadmittratur, & scide liberum ad in eundem matrimonium, teneri eam religionem voto promissam ingredi, si postea addiscat. Quod cessari impedimentum repulit; & nil referat, quo pacto cœlatur, ac scilicet, mutuantibus religiosi voluntatem, an eo adiudicent.

Quid si bona fide communitas in ingressu religionis, ex ea non res capax secundum eius statutum, vel postea eisdem off statutum, vel ex informacione non admisit, si, aut postea expulso sit. Quid si post votum stritorum religionis omnis votum laxiorum, aut servienti perpetuo mendacio, an non admisit, vel expulso transire ad posteriora votata.

Quia sine causa iusta expulso, ut existimat in eis religio statuta sunt, a numer. 99. Usque ad 104. Et an senatus illi collatione rediret n. 105.

Quid si post votum perfeuerantur n. 106.

Quid si post expulso, ex quod secundum illius religionis statuta incapax sit. 107.

Quid si bona fide culpa exsaltatur n. 108.

An liberetur voto, admisso ex solo fine, ut si satisfaciatur, & possit expellatur n. 109.

Poten. n. 109 invenies alia summaria.

QUESTIONE IV. An votum religionis obliget ad perfeuerandum in ea, an potius illi satisfaciat ingrediendo, & postea nouitarum tempore excludendo? Quia in reprobata sententia in ingressu requisita, ut ex satisfaciatis collatione bona fide. Quare si vobis ingrediatur animo excludi, ex ingressu votum non implet excludendo postea, sed ex vivis emisi tenetur voluntatem mutare, & habere animum experientiam religionis, num eius statutum sibi conveniat. Ratio est, quia ex ipso quod actus promittitur, cœlentur promissa omnes circumstantes, siue quibuslibet non escit aptatio vobi materia. (Vt probauimus cap. 11. nu. 30.) At ingressus religionis animo statutum excludi est vanus, & proinde inepta votum materia. Et ita docent *D.Thom* 2.2.q.7.17. q.4. ad 3. *Ricardus* 4.d.3.a.8.q. 3. & *I.Paludan* q.4.art.1.m.7. *Henricus* q. penult. nu. 1de voto. *D.Antonius* 3.p.11.16. & 2.8.4. *Rofilius* Religio. 3. fine. *Abulensis* c.30. *Numer. q. 93. & 99. Angelus v. Votum* 3.n.18. *Sylvestris* Religio. 2.q.19. *Tibiana v. Novitium* q. 7.u.8. fine. *Natura Summa* 4.12.n.6.7. fine. *Vigilans* lib. inquit. c.17. §. 1. vers. 13. *Palacios* 4.d.38. diff. 1. immediatè ante 13. conclus. fol. 8.49. col. 2. *Valentia* 2.2. diff. 6.q.6. puncio 4.q.4. vers. 1nde recte. *Azor* lib. 11. infit. moral. c. 2.2.q.6. Quare non est audiendum *Gandiano* quod lib. 3. q. 19. dicens satisfaciens huic voto ingrediendo cum excludi animo.